

Övervakning av det svenska detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker - Rapport till Europeiska kommissionen.

Den svenska regeringen gav den 15 juni 1995 Konkurrensverket i uppdrag att "övervaka att Systembolagets detaljhandelsmonopol inte medför missbruk av dominerande ställning". Övervakningen skall ske "i enlighet med vad som överenskommits mellan Sverige och Europeiska kommissionen".

Enligt denna överenskommelse skall Konkurrensverket lämna rapport till kommissionen två gånger per år. Den närmast föregående rapporten lämnades till kommissionen i oktober 1997 och avsåg förhållandena på alkoholmarknaden fram t.o.m. september månad. Rapporten behandlade främst Systembolagets regler för listning och avlistning av produkter i bolagets detaljhandelssortiment.

Den nu aktuella rapporten avser perioden oktober - december 1997.

Systembolaget har uppgivit att några förändringar i sortimentspolicy eller andra regler som rör produkternas försäljning genom detaljhandelsmonopolet inte har vidtagits under det sista kvartalet 1997.

Konkurrensverket har under samma period för sin del inte mottagit några formella klagomål under den svenska konkurrenslagen rörande detaljhandelsmonopolet och dess funktionssätt. Verket har emellertid mottagit för kännedom kopia på ett klagomål daterat den 20 november som insänts till Generaldirektoratet för den interna marknaden och finansiella tjänster, GD XV. Enligt det klagande företaget, som är importör och representerar ett antal utländska producenter, bör Europeiska kommissionen pröva om inte det av Systembolaget fastställda kravet på årlig försäljning för listning i sortimentet innebär en diskriminering av nya producenter i förhållande till producenter som levererade till Systembolaget före den 1 januari 1995.

Utan att ta ställning i det konkreta klagomålsärendet kan Konkurrensverket hänvisa till sin föregående rapport i vilken kriterierna för fortsatt listning i Systembolagets

sortiment beskrivs och analyseras. Det framgår där att flertalet av de intervjuade importörerna ansåg att även om systemet med regler för listning och avlistning får anses ändamålsenligt och neutralt så uppfattas det samtidigt som alltför stelbent. Det är främst då den i klagomålet kritiserade volymgränsen som anses alltför hög. Systembolaget ansåg för sin del, som svar på den framförda kritiken, att de nu aktuella gränserna är väl avvägda. Emellertid har Systembolaget framfört till verket att en utvärdering av gällande tröskelvärden skall företas, troligen under våren 1998, då man hunnit få erfarenheter av tillämpning av de nya reglerna under ett helt år.

EG-domstolen uttalade i sitt förhandsbesked till Landskrona tingsrätt den 23 oktober att Systembolagets monopol på detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl är anpassat till de krav som ställs i artikel 37 Romfördraget om statliga handelsmonopol. Monopolet utgör inte något handelshinder och diskriminerar inte varor från andra EU-länder. *EG-domstolen* riktade dock kritik mot vissa villkor som gällde för att erhålla tillstånd för partihandel med starköl, vin och spritdrycker. *Domstolen* kritiserade särskilt villkoren rörande lagringskapacitet och de höga avgifter som skulle erläggas av tillståndshavarna.

Till följd av *EG-domstolens* förhandsbesked beslutade *den svenska regeringen* den 24 oktober att sänka ansökningsavgiften för att erhålla partihandelstillstånd från 25 000 kronor till 2 000 kronor. Tillsynsavgiften för de som innehar tillstånd sänktes samtidigt med 30 procent. De nya avgifterna gäller från och med den 23 oktober 1997.

En annan följd av *EG-domstolens* förhandsbesked var att *Alkoholinspektionen* förenklade kraven på handlingar som skall inges i samband med ansökan om tillverknings- och partihandelstillstånd. De ändrade föreskrifterna gäller från den 7 november 1997. *Alkoholinspektionen* såg också över sina föreskrifter för lager och distribution. Översynen ledde till vissa ändringar och preciseringar i föreskrifterna, vilka trädde i kraft den 14 november 1997.

Bilagor:

1. Ändring i *Alkoholinspektionens* föreskrifter (AIFS 1996:1) om ansökan om tillverknings- och partihandelstillstånd (AIFS 1997:5)
2. Ändring i *Alkoholinspektionens* föreskrifter och allmänna råd om distribution av spritdrycker, vin och starköl. (AIFS 1997:6)